

Actis- Rusfeltets samarbeidsorgan er en samfunns påvirker innenfor ruspolitikk, og et samarbeidsorgan for frivillige organisasjoner på rusfeltet. Actis jobber for å redusere skadene ved bruk av alkohol, narkotika og pengespill.

Oslo, 15.10.2015

Høringsvar, statsbudsjettet 2016
Helse- og omsorgskomiteen

Statsbudsjettet 2016

Det er foreslått mange gode tiltak for rusfeltet i statsbudsjettet. 480 millioner kroner til rusarbeid i kommunene vil kunne bidra til et løft for rusfeltet, men da er det viktig at de 400 millionene ekstra i frie inntekter øremerkes. Ifølge Sintef fører manglende øremerking av midler til kommunalt rusarbeid til at pengene ofte går til andre formål. Actis - Rusfeltets samarbeidsorgan savner også en mer samkjørt satsning på forebygging, med målrettede tiltak som oppfølging av Folkehelsemeldingen.

Oppfølging av Folkehelsemeldingen

Forebygging bør være det første og viktigste virkemiddelet i ruspolitikken. Regjeringens forslag til forebyggende tiltak i statsbudsjettet, som oppfølging av Folkehelsemeldingen, består av mye bra. Likevel etterlyser Actis en mer målrettet forebyggende innsats, spesielt når det gjelder alkohol. Actis foreslår derfor at det opprettes en nasjonal alkoholstrategi, som en naturlig oppfølging av Folkehelsemeldingen.

Behov for en nasjonal alkoholstrategi

I forslaget til statsbudsjett gjentas målet fra Folkehelsemeldingen om å redusere skadelig alkoholbruk med 10 prosent. En nasjonal alkoholstrategi vil være et strategisk planverktøy, som beskriver hvordan de alkoholpolitiske målene skal oppnås (tiltak, delmål, fremdrift). I tillegg representerer en nasjonal alkoholstrategi en mulighet til å se alkoholpolitikken på tvers av sektorer. Her har vi mye å lære av blant annet Sverige, Skottland og Irland - som har, eller arbeider med, nasjonale alkoholstrategier. Actis foreslår at det nedsettes et utvalg for å se på hovedområder og prosess for utviklingen av en nasjonal alkoholstrategi for Norge.

En nasjonal alkoholstrategi vil kunne beskrive mål, prosess og tiltak for både rusmiddelforebygging i arbeidslivet, taxfreeordningen, merking av alkoholholdig drikk med mer.

Rusmiddelforebygging i arbeidslivet

I både Folkehelsemeldingen «Mestring og muligheter» og Mld.St. 30 «Se meg!» har det vært et mål om at alle ansatte i offentlig sektor samt alle studenter og elever skal være omfattet av en generell og bevisstgjørende rusmiddelpolitikk. Det er viktig at dette nå følges opp og implementeres. Forebygging i arbeidslivet må prioriteres, og det er viktig at det nå iverksettes konkrete tiltak i statlige etater og selskaper, samt i kommunene.

Actis anbefaler også at det nedsettes ei arbeidsgruppe (hvor også partene er representert), samt et utvalg som kan vurdere tiltak opp mot eksisterende regelverk og rutiner. Det er positivt at Aka evalueres, og at det ses på utviklingsmuligheter for videre innsats inn mot arbeidslivet.

Helsevennlige valg

For at norske forbrukere skal kunne ta helsevennlige valg, må de være informerte. Derfor krever Actis merking av alkohol. EU-kommisjonen har enda ikke lagt frem sin rapport om merking, og flere EU-stater er nå i en prosess hvor de ser på egne løsninger. Stortinget har signalisert at de ønsker en merkeordning (vedtak 429 (2014-2015)), og Norge bør derfor begynne å arbeide aktivt med dette. Minimum bør det settes en frist for hvor mye lenger vi skal vente på prosessen i EU. Stortinget bør i tillegg kreve en orientering om den vedtatte konsekvensutredningen om merking iht EØS-avtalen.

Stortinget vedtok i fjor høst en gjennomgang av taxfreeordningen i et sosialpolitisk perspektiv. Actis etterlyser denne gjennomgangen, for en foreløpig status og en forsikring om at prosessen er i gang.

Psykisk helse og cannabis

Satsingen på styrking av skolehelse og helsestasjoner er bra og viktig. Økningen på 45 millioner kroner til rekruttering av psykologer til kommunene er også en positiv satsning.

Årets Ungdata-undersøkelse viser at stadig flere unge sliter psykisk. Tallene viser videre at unge som har dårlig psykisk helse, bruker mer rusmidler. Sammenhengen mellom bruk av cannabis og psykiske problemer er spesielt tydelig: unge som er mest psykisk plaget er også de som oppgir å ha brukt hasj/marihuana. Det er også en sammenheng mellom cannabisbruk og frafall fra videregående skole. Samtidig viser tall fra EMCDDA at stadig flere unge søker hjelp for cannabisavhengighet.

Norge har lave brukstall for ungdomserfaring med cannabis sammenlignet med andre land (5 prosent mot 17 prosent i snitt), men vi har også ungdomsmiljøer der bruken er høy. I Oslo har for eksempel hver fjerde elev i 3. klasse på videregående skole prøvd cannabis. Når vi kjenner til skadepotensialet for avhengighet, for svekket fysisk og psykisk helse og konsekvenser for utdanning, er det viktig å sette inn innsats for bedre forebygging og økt kunnskap.

Actis etterlyser målrettede forebyggende tiltak for å forhindre at unge begynner med cannabis, tilsvarende folkehelsearbeidet rettet mot alkohol og tobakk. Bedre rusundervisning i skolen og styrket informasjonsarbeid er to viktige tiltak for å spre kunnskap om helsefarene knyttet til cannabisbruk.

Kontakt:

Generalsekretær Mina Gerhardsen, 918 52 986, mina@actis.no
Politisk rådgiver Mari Greta Bårdsen, 979 61 633, marigreta@actis.no